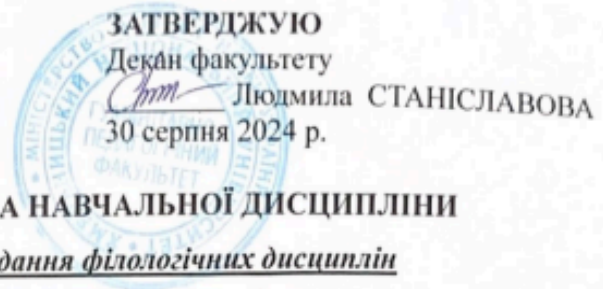

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання філологічних дисциплін

Галузь знань	03 – Гуманітарні науки
Спеціальність	035.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	Філологія. Українська мова та література
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни –	ОПП.01
Статус дисципліни	дисципліна професійної підготовки
Факультет	гуманітарно-педагогічний
Кафедра	української філології

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	СРС, у т.ч. ІРС				
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Денна	1	2	6.0	180	72	36	-	36	-	108	-	-		+
Заочна	1	2	6.0	180	18	10		8		162				+

Робоча програма складена на основі ОПП Філологія. Українська мова та література

Програму склала канд. пед. н., доц. Оксана РАНИЮК

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від 29 серпня 2024 р. № 1

Завкафедри слов'янської філології Неля ПОДЛЕВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради ГПФ Людмила СТАНІСЛАВОВА

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Методика викладання філологічних дисциплін» належить до дисциплін фахової підготовки і посідає провідне місце у підготовці фахівців другого (магістерського) рівня за спеціалізацією «035.01 Українська мова і література», за освітньо-професійною програмою «Філологія. Українська мова і література».

Пререквізити – педагогіка і психологія вищої школи.

Кореквізити – педагогічна практика у закладах освіти, атестаційний іспит.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 14. Здатність і готовність здійснювати перевірку реального дослідницького або педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень.

ЗК 15. Здатність до формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави.

ФК 06. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 08. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів.

мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 09. Здатність виявляти стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в закладах вищої освіти.

ФК 10. Здатність і готовність розробляти системи заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань.

ФК 11. Здатність до організації різних форм і способів навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої, виховної та інших видів діяльності у ЗВО, які певним чином стосуються філології і педагогіки.

програмні результати навчання:

ПРН 01. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі української філології.

ПРН 18. Володіти професійними якостями викладача-філолога.

ПРН 19. Аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в закладах вищої освіти.

ПРН 20. Володіти традиційними та інноваційними методами і способами перевірки знань з української мови і літератури.

ПРН 21. Уміти розробляти систему заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань.

ПРН 22. Формувати у студентів високу патріотичну свідомість, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботу про благо свого народу, готовність до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяти становленню її як правової, демократичної, соціальної держави.

Метою навчальної дисципліни «Методика викладання філологічних дисциплін» є формування у студентів-філологів вмінь і навичок викладання мови та літератури у закладах вищої освіти усіх типів.

Предмет дисципліни – сучасна система понять, пов'язаних з викладанням мови і літератури.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методика викладання філологічних дисциплін» є:

- забезпечення ґрунтовної теоретичної підготовки студентів у галузі методики викладання мови та літератури, завдяки чому вони повинні усвідомити специфіку цього предмета в системі інших предметів ЗВО;
- формування у майбутніх викладачів навичок розвитку критичного мислення у студентів під час викладання мови та літератури;
- забезпечення знання основ теорії формування комунікативної компетенції;
- ознайомлення студентів із сучасними тенденціями в навчанні мови і літератури;
- формування у студентів під час практичних занять професійно-методичних вмінь, необхідних для плідної роботи в галузі навчання мови та літератури, навчання навичок науково обґрунтованого планування;
- навчання прийомам організації та проведення сучасного заняття з мови та літератури завдяки комбінуванню різних видів робіт, методів, навчальних ситуацій;
- залучення студентів до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою підвищення рівня професійної кваліфікації.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *володіти* концептуальними засадами викладання мови і літератури у закладах вищої освіти; методикою проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних робіт; технологіями, зокрема інформаційно-комунікативними, навчання мови, літератури; *використовувати* теоретичні знання для вирішення практичних завдань; *формувати* мовну особистість, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами у різних формах, сферах і жанрах мовлення, має належний рівень мовленнєвої компетенції; *уміти* використовувати сучасні нормативні документи, що забезпечують цілеспрямоване вивчення дисципліни; створювати наукову та навчально-методичну документацію; *оцінювати* власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення; *знати* шляхи і засоби підвищення кваліфікації філологів.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин (денна форма навчання), відведених на:</i>			<i>Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:</i>		
	Лекції	ПЗ	СР	Лекції	ПЗ	СР
Тема 1. Методика викладання філологічних дисциплін як навчальна дисципліна.	2	2	6	2		9
Тема 2. Педагогічні технології викладання української мови і літератури у ЗВО.	2	2	6		2	9
Тема 3. Типи і структура занять з української мови і літератури у ЗВО.	2	2	6	2		9
Тема 4. Особливості викладання орфоєпії.	2	2	6			9
Тема 5. Особливості викладання орфографії	2	2	6			9
Тема 6. Специфіка викладання лексики та фразеології української мови.	2	2	6			9
Тема 7. Специфіка викладання словотвору і морфології.	2	2	6			9
Тема 8. Особливості викладання синтаксису української мови.	2	2	6			9
Тема 9. Методика формування рецептивних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання)	2	2	6		2	9
Тема 10. Методика формування продуктивних видів мовленнєвої діяльності (говоріння, письмо)	2	2	6			9
Тема 11. Риторична компетентність у становленні філологів.	2	2	6			9
Тема 12. Літературний процес у методиці викладання	2	2	6	2		9
Тема 13. Методика вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю	2	2	6			9
Тема 14. Методика аналізу літературного твору	2	2	6		2	9
Тема 15. Літературний текст як засіб мовленнєво-культурної підготовки майбутнього викладача	2	2	6	2		9
Тема 16. Форми, види контролю у ЗВО	2	2	6			9
Тема 17. Планувальна діяльність викладача-філолога.	2	2	6		2	9

Тема 18. Сучасні вимоги до професійної кваліфікації викладача	2	2	6	2		9
Разом за семестр	36	36	108	8	8	162

3. Програма навчальної дисципліни 3.1.Зміст лекційного курсу

Номер теми	<i>Перелік тем лекцій, їхні анотації</i>	Кількість годин
1.	Методика викладання філологічних дисциплін як навчальна дисципліна (лекція-візуалізація) Методика викладання мови як наука. Методи вивчення мови. Завдання методики. Методи дослідження в методиці викладання української мови і літератури у ЗВО. Зв'язок методики з іншими науками. Літ.: [1], [2], [4], [5], [6]	2
2.	Педагогічні технології викладання української мови і літератури у ЗВО. (лекція-візуалізація, лекція-бесіда) Традиційні та новітні педагогічні технології викладання української мови і літератури у ЗВО. Інтерактивні методи викладання української мови і літератури. Метод проєктів для формування умінь та навичок з української мови і літератури. Відео-, аудіо презентація, мультимедійні технології викладання української літератури. Особливості навчання за дистанційними технологіями Літ.: [2], [4], [5], [9], [11]	2
3.	Типи і структура занять з української мови і літератури у ЗВО. (лекція-візуалізація) Лекція як організаційна форма навчання у ЗВО, її види та функції. Компоненти практичного заняття. Аналіз практичного заняття з мови. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8], [12]	2
4.	Особливості викладання орфоєпії. (лекція-візуалізація) Вокалічна та консонантна системи. Контрастивний підхід у викладанні української вимови. Труднощі у вимові звуків. Типи вправ та завдань, спрямовані на формування орфоєпічної компетентності. Літ. : [4], [5], [6], [7], [8], [14]	2
5.	Особливості викладання орфографії (лекція-візуалізація) Принципи української орфографії. Складнощі у вивчення орфографії української мови. Техніки розвитку орфографічної компетентності. Літ. : [4], [5], [6], [7], [8]	2
6.	Специфіка викладання лексики та фразеології української мови (лекція-візуалізація). Роль лексичних навичок у мовленнєвій діяльності. Активний, пасивний і потенціальний словниковий запас. Процес засвоєння лексичного матеріалу. Ознайомлення з новими лексичними одиницями. Автоматизація дій студентів з новими лексичними одиницями. Літ. : [4], [5], [6], [7], [8]	2
7.	Специфіка викладання словотвору і морфології (лекція-візуалізація). Морфологія та словотвір у методиці викладання української мови. Словозмінні інтерференції української мови. Специфіка реалізації іменних і вербальних категорій української мови (рід, число, особа, вид та ін.). Типи вправ та завдань, спрямовані на розвиток морфологічної та словотвірної	2

	компетентності. Літ. : [4], [5], [6], [7], [8]	
8.	Особливості викладання синтаксису (лекція-візуалізація) Специфіка реалізації синтаксичних категорій української мови. Особливості зв'язків керування та узгодження в українській мові, порядку слів у реченні, форм іменного та дієслівного складеного присудків. Специфіка навчання керування слів. Літ. : [4], [5], [6], [7], [8]	2
9.	Методика формування рецептивних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання) (лекція-візуалізація) Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Визначальні риси аудіювання. Психофізіологічні механізми аудіювання. Труднощі аудіювання. Опори та орієнтири для подолання труднощів аудіювання. Етапи навчання аудіювання. Система вправ для навчання аудіювання. Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності Літ. : [4], [6], [7], [8]	2
10.	Методика формування продуктивних видів мовленнєвої діяльності (говоріння, письмо) (лекція-візуалізація) Загальна характеристика говоріння. Психофізіологічні механізми говоріння. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Структура діалогу. Основні види діалогічної єдності. Мовні особливості діалогічного мовлення. Етапи навчання діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика монологічного мовлення. Типи монологів. Мовні особливості монологічного мовлення. Навчання письма. Письмо і писемне мовлення. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Психолінгвістичні механізми письма. Етапи навчання писемного мовлення. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності. Літ. : [4], [6], [7], [8]	2
11.	Риторична компетентність у становленні філологів (лекція-конференція). Психолого-педагогічні передумови формування риторичної компетентності майбутніх філологів. Лінгводидактичні особливості використання методів, прийомів і засобів формування риторичної компетентності майбутніх філологів. Літ. : [13]	2
12.	Літературний процес у методиці викладання. (лекція-візуалізація). Літературний процес у методиці викладання. Обсяг і зміст огляду літературного періоду. Методи вивчення огляду літературного періоду. Літ.: [6], [7], [8]	2
13.	Методика вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю (лекція-візуалізація) Вивчення біографії письменника у ЗВО як засіб донесення до студентів його характеру, долі, історичних та естетичних поглядів. Особливості вивчення життя і творчості письменника. Висвітлення біографії в тісному зв'язку з епохою, в яку він жив і творив. З'ясування місця письменника в літературному процесі. Пошук різноманітних форм вивчення життєвого і творчого шляху письменника залежно від своєрідності особистості митця. Літ.: [4], [6], [7], [8]	2
14.	Методика аналізу літературного твору (лекція-візуалізація) Сучасні методи аналізу літературного твору. Методологічні та методичні проблеми аналізу літературного твору у сучасному літературознавстві. Літ.: [4], [6], [7], [8]	2

15.	Літературний текст як засіб мовленнєво-культурної підготовки майбутнього викладача (лекція-візуалізація, лекція-бесіда) Основні етапи літературного розвитку студентів. Диференційований підхід до навчання і виховання студентів засобами літератури. Формування свідомого читача засобами художнього слова. Формування естетичних смаків студентів засобами художнього слова. Літ.: [4], [6], [7], [8], [10]	2
16.	Форми, види контролю у ЗВО (лекція-візуалізація, лекція-диспут) Функції контролю знань студентів. Дидактичні принципи контролю знань. Контроль у позанавчальний час. Постійний моніторинг мовного розвитку студентів. Формувальне оцінювання. Літ.: [4], [6], [7], [8]	2
17.	Планувальна діяльність викладача-філолога (лекція-візуалізація) Робота з навчальними планами, місце літературних курсів у системі підготовки філологів у ЗВО. Робота з навчальними та робочими програмами з мовознавчих і літературознавчих курсів. Структура робочої програми та основні вимоги до робочої програми. Силабус. Літ.: [4], [6], [7], [8]	2
18.	Сучасні вимоги до кваліфікації викладача (лекція-візуалізація, лекція-диспут) Компетенція викладача з позицій Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Готовність до навчання міжкультурного спілкування: мовленнєва та мовна компетенції; соціокультурна та соціолінгвістична компетенція; дискурсивна та стратегічна компетенції. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів. Літ.: [10], [13], [14]	2
Всього:		36

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1.	Методика викладання філологічних дисциплін як навчальна дисципліна (лекція-візуалізація) Методика викладання мови як наука. Методи вивчення мови. Завдання методики. Методи дослідження в методиці викладання української мови і літератури у ЗВО. Зв'язок методики з іншими науками. Літ.: [1], [2], [4], [5], [6]	2
2.	Педагогічні технології викладання української мови і літератури у ЗВО. (лекція-візуалізація, лекція-бесіда) Традиційні та новітні педагогічні технології викладання української мови і літератури у ЗВО. Інтерактивні методи викладання української мови і літератури. Метод проєктів для формування умінь та навичок з української мови і літератури. Відео-, аудіо презентація, мультимедійні технології викладання української літератури. Особливості навчання за дистанційними технологіями Літ.: [2], [4], [5], [9], [11]	2
3.	Типи і структура занять з української мови і літератури у ЗВО. (лекція-візуалізація) Лекція як організаційна форма навчання у ЗВО, її види та функції. Компоненти практичного заняття. Аналіз практичного заняття з мови. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8], [12]	2

4.	Літературний текст як засіб мовленнєво-культурної підготовки майбутнього викладача (лекція-візуалізація, лекція-бесіда) Основні етапи літературного розвитку студентів. Диференційований підхід до навчання і виховання студентів засобами літератури. Формування свідомого читача засобами художнього слова. Формування естетичних смаків студентів засобами художнього слова. Літ.: [4], [6], [7], [8], [10]	2
5.	Сучасні вимоги до кваліфікації викладача (лекція-візуалізація, лекція-диспут) Компетенція викладача з позицій Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Готовність до навчання міжкультурного спілкування: мовленнєва та мовна компетенції; соціокультурна та соціолінгвістична компетенція; дискурсивна та стратегічна компетенції. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів. Літ.: [4], [6], [7], [8], [10]	2
Всього:		10

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

Номер теми	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Методи вивчення мови. Європейська систему опису мовної підготовки, стандарти вимог до знання української мови. Літ.: [1], [2], [4], [5], [6]	2
2.	Обговорення традиційних та новітніх педагогічних технологій викладання української мови і літератури у ЗВО. Аналіз особливостей навчання за дистанційними технологіями. Обговорення вправ з використанням мультимедійних засобів. Використання Інтернет-ресурсів. Літ.: [2], [4], [5], [9], [11]	2
3.	Аналіз лекції та практичного заняття з української мови. Визначення структурних компонентів лекції та практичного заняття. Індивідуалізація процесу навчання української мови. Тестовий контроль знань. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8], [12]	2
4.	Презентація і обговорення вправ, спрямованих на формування орфоепічної компетентності. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8], [14]	2
5.	Презентація та аналіз вправ розвиток орфографічної компетентності. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8]	2
6.	Презентація і обговорення вправ з використанням омонімів, синонімів. Презентація і обговорення вправ з використанням фразеології. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8]	2
7.	Презентація і обговорення вправ зі словозміни (категорія роду). Презентація і обговорення вправ на вид дієслів, дієслівне керування. Тестовий контроль знань. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8]	2
8.	Презентація і обговорення вправ на різного типу синтаксичні аспекти, в межах яких можуть виникати типові помилки у мовленні українців. Літ.: [4], [5], [6], [7], [8]	2
9.	Вироблення вміння розуміти зі слуху. Труднощі в реалізації запланованих	2

	вправ. Типові методичні помилки. Приклади вправ. Навчання і перевірка вміння розуміти зі слуху. Обговорення навчальних та тестових вправ з розуміння зі слуху. Навчання і перевірка вміння розуміти текст. Обговорення вправ з розуміння з розуміння писаного тексту. Тексти культури як матеріал до мовних вправ Літ. : [4], [6], [7], [8]	
10.	Аналіз завдань з говоріння та письма в підручниках для вивчення української мови. Різновиди письмових текстів (зокрема, запрошення, оголошення, повідомлення, скарга, привітання, лист, заява) Літ. : [4], [6], [7], [8]	2
11.	Обговорення значення риторичної компетентності у становленні філологів. Літ. : [13]	2
12.	Презентація та обговорення методів вивчення огляду літературного періоду. Окреслення етапів засвоєння студентами теоретико-літературних понять. Літ.: [6], [7], [8]	2
13.	Аналіз особливостей вивчення життя і творчості письменника. Презентація та обговорення форм вивчення життєвого і творчого шляху письменника залежно від своєрідності особистості митця. Літ.: [4], [6], [7], [8]	2
14.	Презентація та аналіз сучасних методів аналізу літературного твору: методологічні та методичні проблеми Літ.: [4], [6], [7], [8]	2
15.	Бесіда щодо значення літератури у мовленнєво-культурній підготовці майбутнього викладача. Тестовий контроль знань. Літ. [4], [6], [7], [8], [10]	2
16.	Обговорення функцій контролю знань студентів. Дидактичні принципи контролю знань. Постійний моніторинг мовного розвитку студентів. Формувальне оцінювання. Літ. : [4], [6], [7], [8]	2
17.	Робота з навчальними та робочими програмами з літературознавчих курсів. Структура робочої програми та основні вимоги до робочої програми Літ. : [4], [6], [7], [8]	2
18.	Аналіз сучасних вимог до кваліфікації викладача української мови і літератури. Компетенція викладача з позицій Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Розробка професіограми викладач-філолог. Літ.: [4], [6], [7], [8], [10]	2
	Всього:	36

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Обговорення традиційних та новітніх педагогічних технологій викладання філологічних дисциплін у ЗВО. Аналіз особливостей навчання за дистанційними технологіями. Обговорення вправ з використанням мультимедійних засобів. Використання Інтернет-ресурсів. Літ.: [2], [4], [5], [9], [11]	2
2.	Вироблення вміння розуміти зі слуху. Труднощі в реалізації запланованих вправ. Типові методичні помилки вчителя. Приклади вправ. Навчання і перевірка вміння розуміти зі слуху. Обговорення навчальних та тестових вправ з розуміння зі слуху. Приклади вправ. Навчання і перевірка вміння розуміти текст. Обговорення вправ з розуміння з розуміння писаного тексту. Тексти культури як матеріал до мовних вправ Літ. : [4], [6], [7], [8]	2

3.	Презентація та аналіз сучасних методів аналізу літературного твору: методологічні та методичні проблеми Літ.: [6], [7], [8]	2
4.	Робота з навчальними та робочими програмами з літературознавчих курсів. Структура робочої програми та основні вимоги до робочої програми Літ. : [4], [6], [7], [8]	2
	Всього:	8

3.3. Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів **денної** форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання домашніх та контрольних робіт, теоретичного опитування в усній або письмовій формах, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій, відеопроєктів, повідомлень тощо. Студенти **заочної** форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вона вміщена у методичних рекомендаціях та в модульному середовищі.

<i>Номер теми</i>	<i>Зміст самостійної роботи</i>	<i>Кількість годин ДФН</i>
1.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	6
2.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування. Виконання практичних завдань.	6
3.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестового контролю.	6
4.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування. Виконання практичних завдань.	6
5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	6
6.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до усного опитування.	6
7.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до тестового контролю.	6
8.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до усного опитування.	6
9.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	6
10.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до усного опитування.	6
11.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування. Виконання практичних завдань.	6
12.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	6
13.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування. Виконання практичних завдань.	6

14.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до усного опитування.	6
15.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до тестового контролю.	6
16.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	6
17.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування. Виконання практичних завдань.	6
18.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до написання контрольної роботи.	6
Всього:		108

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань для самостійної роботи

1. Розробити завдання для поточного контролю,
2. Розробити завдання для підсумкового контролю.
3. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування рецептивних або репродуктивних лексичних навичок
4. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування рецептивних і репродуктивних артикуляційних або інтонаційних навичок
5. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування іншомовних мовленнєвих компетентностей в аудіюванні
6. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування іншомовних мовленнєвих компетентностей в читанні
7. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування мовленнєвої компетентності в письмі
8. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування іншомовної граматичної компетентності
9. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування мовленнєвої компетентності в говорінні (монологічне мовлення)
10. Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ПМ для формування мовленнєвої компетентності в говорінні (діалогічне мовлення)
11. Розробіть план семінарського заняття з української літератури.
12. Розробіть фрагмент лекції з української літератури
13. Розробіть тестове завдання на перевірку знання тексту з української літератури
14. Розробіть контрольні питання для перевірки знань з прослуханої лекції.
15. Розробіть тематичний план для робочої програми з української літератури.

5. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: навчальні заняття (лекція, практичне заняття, консультація), самостійна робота, індивідуальні завдання (індивідуальний проєкт), практична підготовка.

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, завдання, тестування).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інтерактивні, ігрові, інформаційно-комп'ютерні, технології змішаного, перевернутого, дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, сервіси WEB 2.0. (Kahoot, Worldwall, Canva), MOODLE, ZOOM, хостинг YouTube, освітні онлайн платформи, месенджери (Telegram, Viber, корпоративна електронна пошта тощо).

6. Методи контролю

Поточний контроль може здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

Контроль за засвоєнням знань із навчальної дисципліни «Методика викладання філологічних дисциплін» проводиться за такими етапами: усне опитування, письмове опитування, тестування, захист проєктів у формі презентацій, захист фрагментів конспектів.

У кінці семестру студенти складають іспит (підсумковий контрольний захід).

На основі результатів поточного контролю і підсумкового контрольного заходу виставляється підсумкова семестрова оцінка.

6. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://bit.ly/3beBE48> Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною *чотирибальною* шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності з урахуванням вагових коефіцієнтів, визначених для кожного виду робіт.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом усного, письмового опитування або тестування в MOODLE. Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань. Якщо здобувач отримав негативну оцінку з певного виду роботи, то він повинен ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Для здобувачів освіти денної форми навчання підсумкова оцінка являє собою суму середньозваженого бала з оцінок, отриманих за всі види робіт протягом семестру (60% підсумкової оцінки), і бала, отриманого у ході іспиту (40% підсумкової оцінки). Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумкова оцінка являє собою суму середньозваженого бала з оцінок, отриманих за всі види робіт протягом семестру (50% підсумкової оцінки), і бала, отриманого у ході іспиту (50% підсумкової оцінки). Усі види роботи мають бути виконані позитивно.

При виконанні завдань здобувачі мають дотримуватися правил академічної доброчесності, яка полягає в недопустимості плагіату, компіляції (Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ) <https://bit.ly/3S6OrGt> У разі наявності плагіату здобувач отримує незадовільну оцінку і має виконати роботу повторно.

Здобувачі мають право отримати знання з окремих тем дисципліни шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про перезарахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://bit.ly/3BG8kP9>.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко й у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, виконувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати

	свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання, і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна робота	Семестровий контроль
Усне опитування	Письмове опитування	Тестовий контроль	Захист проєктів у формі презентацій, захист фрагментів конспектів	Іспит
0,1	0,2	0,1	0,2	0,4

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Семестровий контроль
Теоретичне опитування	Практичні завдання	Тестовий контроль	Контрольна робота	Іспит
0,1	0,1	0,1	0,2	0,5

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками

D	3,25–3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

7. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Методика викладання філологічних дисциплін як навчальна дисципліна.
2. Методи дослідження в методиці викладання філологічних дисциплін у ЗВО.
3. Зв'язок методики з іншими науками.
4. Традиційні та новітні педагогічні технології викладання філологічних дисциплін у ЗВО.
5. Відео-, аудіо презентація, мультимедійні технології викладання філологічних дисциплін.
6. Особливості навчання за дистанційними технологіями
7. Лекція як організаційна форма навчання у ЗВО, її види та функції.
8. Компоненти практичного заняття. Аналіз практичного заняття з філологічних дисциплін.
9. Фонетична система української мови.
10. Труднощі у вимові українських звуків.
11. Принципи української орфографії. Складнощі у вивчення орфографії української мови.
12. Роль лексичних навичок у мовленнєвій діяльності. Активний, пасивний і потенціальний словниковий запас.
13. Процес засвоєння лексичного матеріалу. Ознайомлення з новими лексичними одиницями. Автоматизація дій студентів з новими лексичними одиницями.
14. Морфологія та словотвір у методиці викладання філологічних дисциплін.
15. Специфіка реалізації іменних і вербальних категорій української мови (рід, число, особа, вид та ін.).
16. Специфіка реалізації синтаксичних категорій української мови.
17. Особливості зв'язків керування та узгодження в українській мові, порядку слів у реченні, форм іменного та дієслівного складеного присудків.
18. Специфіка навчання керування слів.
19. Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Визначальні риси аудіювання. Етапи навчання аудіювання.
20. Психофізіологічні механізми аудіювання. Труднощі аудіювання. Опори та орієнтири для подолання труднощів аудіювання.
21. Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання.
22. Труднощі навчання читання українською мовою. Етапи навчання читання.
23. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності
24. Загальна характеристика говоріння. Психофізіологічні механізми говоріння.
25. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Структура діалогу. Основні види діалогічної єдності. Мовні особливості діалогічного мовлення. Етапи навчання діалогічного мовлення.
26. Суть і характеристика монологічного мовлення. Типи монологів. Мовні особливості монологічного мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення.

27. Навчання письма. Письмо і писемне мовлення.
28. Психолінгвістичні механізми письма. Навчання техніки письма. Навчання каліграфії. Етапи навчання писемного мовлення. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності.
29. Психолого-педагогічні передумови формування риторичної компетентності майбутніх філологів.
30. Лінгводидактичні особливості використання методів, прийомів і засобів формування риторичної компетентності майбутніх філологів.
31. Літературний процес у методиці викладання. Обсяг і зміст огляду літературного періоду. Методи вивчення огляду літературного періоду.
32. Етапи засвоєння студентами теоретико-літературних понять.
33. Методика вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю
34. Вивчення біографії письменника у ЗВО як засіб донесення до студентів його характеру, долі, історичних та естетичних поглядів.
35. Особливості вивчення життя і творчості письменника. Висвітлення біографії в тісному зв'язку з епохою, в яку він жив і творив. З'ясування місця письменника в літературному процесі.
36. Сучасні методи аналізу літературного твору. Методологічні та методичні проблеми аналізу літературного твору у сучасному літературознавстві.
37. Літературний текст як засіб мовленнєво-культурної підготовки майбутнього викладача
38. Функції контролю знань студентів. Дидактичні принципи контролю знань. Контроль у позанавчальний час.
39. Постійний моніторинг мовного розвитку студентів. Формувальне оцінювання.
40. Робота з навчальними планами, місце літературних курсів у системі підготовки філологів у ЗВО. Робота з навчальними та робочими програмами з мовознавчих і літературознавчих курсів. Структура робочої програми та основні вимоги до робочої програми. Силабус.
41. Компетенція викладача з позицій Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Рекомендована література

Основна

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник (для викладачів, аспірантів, студентів магістратури]. Київ : Кондор, 2008. 272 с.
2. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, А. М. Гуржій, М. З. Згуровський, К. М. Левківський, В. Л. Петренко, В. П. Погребняк; За ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. Київ : Знання, 2005. 327 с.
3. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої освіти : підруч. для студ. магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
4. Дороз Н. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі : [навч. посіб. / Вікторія Федорівна Дороз. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
5. Коротеєва-Камінська В. О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект) : навч. посіб. Київ : ВП «Професіонал», 2006. 304 с.
6. Семенов О. М. Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посіб. / О. М. Семенов, Н. П. Дейниченко. Суми : СУМДПУ, 2012. 216 с.

7. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.

8. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету. Львів, 2018. 202 с.

Додаткова

9. Когут О. І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури. Тернопіль : Астон, 2005. 204 с.

10. Подлевська Н. В., Ранюк О. П. Етнокультурна діяльність учителя української мови і літератури у закладах середньої освіти. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 2023. Вип. 211, С. 323–328.

11. Подлевська Н., Ранюк О. Сучасні технології в навчанні української мови у Новій українській школі. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 206. С. 265-270.

12. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2002.

13. Ранюк О. П., Подлевська Н. В. Риторична компетентність у становленні майбутнього філолога. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Випуск 192. С. 120–124.

14. Ранюк О. Голос як інструмент професійної діяльності педагога: значення, проблема, профілактика. *Current challenges of science and education. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference*. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2023. P. 402–407.

Інформаційні ресурси:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни). Пошук – Кафедра слов'янської філології, «Методика викладання філологічних дисциплін. (Ранюк О. П.)». URL :

2. Репозитарій ХНУ. URL : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>

3. Електронна бібліотека ХНУ. URL : http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php .